

सत्त्वस्य बुद्धेः विभ्रंशानुक्षयात् ॥ ३० ॥ ३१ ॥ यैः व्याधिभिः कामैश्च ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ तामसंतमोगुणप्रधानं कलिं ॥ ३४ ॥ इतयः अतिदृष्ट्यादयः ॥ ३५ ॥ व्यावर्तते नश्यति ॥ ३६ ॥ भावाः धर्मज्ञानादयः प्रार्थनानि विकुर्वते अन्यत्पार्थयति ॥ ३७ ॥ चिरजीविनो मादृशा अपियुगानुवर्तिनः कालानुसारिणो भवन्ति ॥ ३८ ॥ अनर्थकेषु निष्प्र

एकवेदस्य चाज्ञानाद्विदास्ते बहवः कृताः ॥ सत्त्वस्य चैहविभ्रंशात्सत्येकश्चिदवस्थितः ॥ ३० ॥ सत्यात्प्रच्यवमानानां व्याधयो बहवो भवन् ॥ कामाश्चोपद्रवाश्चैव तदा वैदवकारिताः ॥ ३१ ॥ यैर्यमानाः सुभ्रंशं तपस्तप्यंति मानवाः ॥ कामकामाः स्वर्गकामा यज्ञांस्तन्वन्ति चापरे ॥ ३२ ॥ एवं ह्यपरमासाद्य प्रजाः क्षीयं त्यधर्मतः ॥ पादेनैकेन कौतियधर्मः कलियुगे स्थितः ॥ ३३ ॥ तामसं युगमासाद्य कृष्णो भवति केशवः ॥ वेदाचाराः प्रशाम्यंति धर्मयज्ञक्रियास्तथा ॥ ३४ ॥ इतयो व्याधयस्तं द्रीदोषाः क्रोधादयस्तथा ॥ उपद्रवाः प्रवर्तन्ते आधयः क्षुद्रयन्तथा ॥ ३५ ॥ युगेष्वावर्तमानेषु धर्मो व्यावर्तते पुनः ॥ धर्मव्यावर्तमाने तु लोको व्यावर्तते पुनः ॥ ३६ ॥ लोके क्षीणे क्षयं यांति भावा लोका प्रवर्तकाः ॥ युगक्षयकृता धर्माः प्रार्थनानि विकुर्वते ॥ ३७ ॥ एतत्कलियुगं नाम अचिराद्यत्प्रवर्तते ॥ युगानुवर्तन्ते तत्कुर्वन्ति चिरजीविनः ॥ ३८ ॥ यच्च ते मत्परिज्ञाने कौतूहलमरिदम ॥ अनर्थकेषु को भावः पुरुषस्य विजानतः ॥ ३९ ॥ एतत्ते सर्वमाख्यातं यन्मां त्वं परिपृच्छसि ॥ युगसंख्यां महाबाहो स्वस्ति प्राप्नुहि गम्यतां ॥ ४० ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके प० तीर्थ० लोमश तीर्थयात्रायां कदलीपण्डेह नू मद्भीम संवादे ऊन पंचाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४९ ॥ ॥ ४१ ॥ भीमसेन उवाच पूर्व रूपमदृष्ट्वा तेन यास्यामि कथंचन ॥ यदि तेऽहमनुग्राह्यो दर्शयात्मानमात्मना ॥ १ ॥ वैशंपायन उवाच एवमुक्तस्तु भीमेन स्मितं कृत्वा पुत्रवंगमः ॥ तद्रूपं दर्शयामास यद्द्वेसागरलंघने ॥ २ ॥ भ्रातुः प्रियमभीप्सन् वैचकार सुमहद्वपुः ॥ देहस्तस्य ततो ववर्थायामविस्तरैः ॥ ३ ॥ सद्रुमं कदलीपण्डं छादयन्नमिति ध्रुतिः ॥ गिरिश्चोच्छ्रयमाक्रम्य तस्यैतन्न चवानरः ॥ ४ ॥ समुच्छ्रितमहाकायो द्वितीय इव पर्वतः ॥ ताम्रेक्ष्य स्तीक्ष्णदंष्ट्रो भृकुटीकुटिलाननः ॥ ५ ॥ दीर्घलांगूलमाविध्य दिशो व्याप्य स्थितः कपिः ॥ तद्रूपं महदालक्ष्य भ्रातुः कौरव नंदनः ॥ ६ ॥ विसिष्मिये तदा भीमो जहृषे च पुनः पुनः ॥ तमर्कमिव तेजोभिः सौवर्णमिव पर्वतं ॥ ७ ॥

योजनेषु भावोभिनिवेशः ॥ ३९ ॥ स्वस्तिकल्याणं ॥ ४० ॥ इत्यारण्यके पर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपि ऊनपंचाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४९ ॥ ॥ ४१ ॥ ॥ ४२ ॥ ॥ ४३ ॥ ॥ ४४ ॥ ॥ ४५ ॥ ॥ ४६ ॥ ॥ ४७ ॥ ॥ ४८ ॥ ॥ ४९ ॥ ॥ ५० ॥ ॥ ५१ ॥ ॥ ५२ ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५४ ॥ ॥ ५५ ॥ ॥ ५६ ॥ ॥ ५७ ॥ ॥ ५८ ॥ ॥ ५९ ॥ ॥ ६० ॥ ॥ ६१ ॥ ॥ ६२ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६४ ॥ ॥ ६५ ॥ ॥ ६६ ॥ ॥ ६७ ॥ ॥ ६८ ॥ ॥ ६९ ॥ ॥ ७० ॥ ॥ ७१ ॥ ॥ ७२ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७४ ॥ ॥ ७५ ॥ ॥ ७६ ॥ ॥ ७७ ॥ ॥ ७८ ॥ ॥ ७९ ॥ ॥ ८० ॥ ॥ ८१ ॥ ॥ ८२ ॥ ॥ ८३ ॥ ॥ ८४ ॥ ॥ ८५ ॥ ॥ ८६ ॥ ॥ ८७ ॥ ॥ ८८ ॥ ॥ ८९ ॥ ॥ ९० ॥ ॥ ९१ ॥ ॥ ९२ ॥ ॥ ९३ ॥ ॥ ९४ ॥ ॥ ९५ ॥ ॥ ९६ ॥ ॥ ९७ ॥ ॥ ९८ ॥ ॥ ९९ ॥ ॥ १०० ॥